

R E G É L Ő.

PESTEN vasárnap majus 11^{kén} 1834.

Megjelen társával együtt hetenként kétszer vasárnap és csütörtökön. Fél évi díjja helyben képekkel 5 ft. borítéktalanul; postán 6 ft. pengőben. Képek nélkül egy ezüst forinttal olcsóbb. Buda-pestiek évnegyedenként is válthatnak példányt. A' folyóírásnak egyes száma 24 kr; egyes kép 12 kr. p. p.

TÖRTÉNET ÉS ELBESZÉLLÉS.

A' Párviadal.

Novella Garay-tól.

Az óra éppen hármat ütött, 's Hollósy Mórítz a' verejtékezésig kifáradva szinte körömtelenült szigorú zöld asztalánál 's előtte a' vastag testű „Kelemen“ dulva, felforgatva fekvék; mert Mórítz éppen censurára készült. Már minden Kelement, censurát, törvényt a' Styxre akart kárhoztatni, midőn ajtaja megnyílik 's barátja a' szeszélyes protokollista Rétegi berobog.

„Azt tudtam — monda Rétegi, még félig kívül a' küszöbön — hogy ismét foliansaid penészes levegőjét szívod, míg az egész világ a' mosolygó majust idézőlni a' szabadba tódul; tudod-e, hogy ma majus elseje van?“

„Aztán?“ kérdé türehtlenkedve Mórítz.

„Aztán! — csufolódék a' protokollista — aztán! ma te is kijössz velem; még pedig tüstént.“

„Ha egyéb nem — viszonzá amaz 's könyvét becsapja — éppen nincs okom, hogy meghívásodat el ne fogadjam. Más az — veté utána tréfálva — ha én Schiller, te pedig Körner tanácsos volnál.“

„Vagy ugy! — nevéte a' protokollista — talán bizony a' Corpus juris nem is olly vonzó, mint Don Carlos?“

„És talán a' „mosói deputációhoz“ se tudnék olly jó verseket írni — tréfála Mórítz. Azért tehát csak menjünk, jer; mert lelkemre elfáradtam.“

„A' majorba“ monda Rétegi, 's fél óra múlva már a' Budapestiek kellemes mulatóhelyén, a' budai városmajorban voltak, magok megett hagyván a' szakálos Verbőczyt és a' vastag Kelement. —

Szép és ragyogó volt künn a' gyülekezet. A' vegyületes mulatók tarka serege, a' legkülönneműbb öltözetek, 's

száz meg százféle arczok, csoportozatok tarkán és egybefolyón, mint voltak, valóban meglepő életem nyujtának a' vizsgáló szemnek; de mi az egész társas gyülekezetet éden-né emelé, az egy ékes koszorúja volt az itt egybegyült budapesti szépnemnek.

„Várj csak! — szállítá most barátját a' mulatságost kedvelő Rétegi — várj csak! milly érdekes milly tanúságos lesz mai délutánunk, 's ha többre nem becsülöd e' kis szabadtéri theatrumot mint bizonyos vándor-színészeknek deszkai gallimathiását, — ugy izlésemet Csombók Istókével felcserélem.“

„Te mondad“ viszonzza Hollósy 's tovább haladtak.

De az ezer ismeretségű Rétegi csak hamar itt is, ott is beszédbe elegyedék 's végre el is tűnt, és Mórítz maga maradt. Inkább a' figyelmezőnek mint mulatónak szeszében (Stimmung) érezvén magát egy virágzó fa illatos árnyékába vonult, 's kényelmes szemeit az előtte fel-alá hullámozó ember-tengeren kedvvel legelteté. Örömmel kísére szemével némelly mellette elreppenő bájos termetet; örömmel némelly villámszemet, melly mindegyik pillantásával bizonyos keblet gynujta; örömmel a' kis lábkát is, az előtte könnyű szélként ellebegőt, melly minden lépéskevel egyegy szembe mosolyga, mintha mondaná „ide, és ne máshova nézzetek“ 's keblében némelly sovár vágy, némelly epedő kívánat emelkedék, míg szállongó phantasiája magának egy határtalan tért nyitja, 's azon, 's annak virányin mint pajkos gyermek, mint fékéből kiszabadult szilaj mén háborgás nélkül száguldozék. —

A' tolongás mindinkább sűrűbb leve. Minden egy bizonyos helyre törekvék, honnét most egy zengő Quartett — harsogá-ki kedves melodiáját. A' hangát (muzsikát) szerető testvér-városiak csak hamar koszorút fontak az ügyes hangászkar körül, 's a' gondoszlató harmóniát kíváncsi fülekkel fogadák. Mórítz akarva kíséré a' tolongó sereget; de csak alig indult-ki helyéből, midőn magát gyengéden karon fogva érzi. „Mórítz — susogla egy kellemes szózat — Mórítz! — — “; de mi előtt tovább szólhata, Hollósy vissza fordul, és ime! — „Ah! megengedjen kedves ur! roszul ismertem“ e' szavakkal, félig megütközve, félig mosolygva egy deli huszár tiszt karjaiba fűzötten a' legszebb junói termet reppent-el előtte.

Szó még olly kedves gördülettel, olly varázsszal soha se hatott Mórítzra; de inkább a' véletlen össze találkozás, a' megütközött szépnék különös mosolygása volt az, mi elfogottságát el annyira nevelé, hogy helyéből ki nem mozdulhata; lábai kötve maradtak, kötve mint a' meredt bálványéi, és bizonyára a' sűrűdő sokaságtól már egy könyök-dőfésnél többet kaphatott, mire elmerüléséből feleszmélt. De bár a' zengő Quartett Weber vagy Rossini mindenható szellemével zengette is volna lelkesítő őszhangját, Hollósy most mindenre siket volt; csak „Mórítz“ hangzott az édesség minden kifejezéseivel füleiben. „Mórítz — kiálta ő is — 's a' hosszú fasort tizszer is keresztül surraná, hogy látott-nemlátott idvét még egyszer megtekinthesse; de fájdalom! az már többé nem volt. —

„Az Istenért Mórítz, hol jársz? — szóllitá barátját a' vele ismét össze találkozó Rétegi — hiszen ugy izzadsz, mint-ha gőzfördőből jönnél.“

„Több mint gőzfördő — monda Mórítz — de barátom! dolgaim vannak, váljunk-meg.“

„Nem, becsületemre nem mégy! — lön a' hanga-barát-nak válasza — vagy nem hallod?..... Othello! barátom, Othello! 's Y. második Rossini, — ezt meg kell hallgatnunk.“

„Mit nekem Othello! — szakasztá félbe Mórítz a' fecsegőt — adj nekem Desdemonát, olyat mint Othelloé, 's kétszer barátom vagy.“

„Desdemonát? — ó! igen, igen! jer“ 's közel a' hangászokhoz egy padra mutatott, melyet illatos akác-fa jó-tékony árnyékkal fedett. — Mórítz kivoná messzelátóját, hogy a' kijelelt helyre lorgnetirozzon, 's ime! hangosan kiáltá:

„Ő az, ő az!“

„Kicsoda?“

„Senki sem! eresz, eressz!“ 's lángolva és szivdobogva közeledék a' szent helyhez, hova egy idegen szép minden szemet, mint valamelly varázs-középpont, magára vonzott.

Szeliden, mint az alkony csillaga, és epedőn mint a' rezgő hold való képe sugárzék két setét csillag a' setét pil-lák alól; felették a' legszebb szemöld álla kecses-konyultan őrt, míg az angyali alaknak meglepő vonásain a' legigézőbb kellem vont liliom-lepelt; arczain gyengéd és könnyű pi-

rosság terült, mint az alkony bíborától átsugárzott lilium. Mórítz arczai égtek, szemei az égető tűz szikráját lobogtatták, és nem meré felnyitni pilláját, nehogy érzéseit elárulja; és még is felnyitá azokat, hogy a' soha nem látott szépségben merenghessen. Felmelegült szive és minden csepp vére a' legnagyobb változásokba ejté, s olly tisztán fejté ki betegségének symptomáit, hogy a' legközépszerűbb psycholog se kételkedett volna szemébe mondani baját. És minden bizonytalansággal a' nagy sokaság ellenére is, az illendőség, huszártiszt s mindenek ellenére, mondam, az imádott szépnek lábaihoz rohant volna, hogy rabi hódulását hozzá felrebegje, ha — — ha néneje, Rózsavölgyi báróné, két lánykájival együtt hozzá nem jó, s őt kényszerítve inkább, mint kérve hazakisérőjének ki nem nevezi.

Elégge dicsérte már most Mórítz Rétegi nélkül is Othelót, s Rossiniról beszédet vala kész tartani, csak hogy Rózsavölgyinét marasztalhassa; de a' makacs néne most haza akart menni, s hogy az asszonyok akarátja parancs, azt a' nagy világban nem járatlan Hollósy igen istudta. —

(Folytatás következik.)

Veszprimi hős asszony.

1551-dik esztendőben Szent György hava első napján Ali a' budai basa Veszprimet megszállá. Volt ott a' vár alatt egy igen szép forrás, mellynek vitézkutvaleve. Ide jött-le a' várból egy magyar asszony vizért, s midőn ennek meritésével foglalatoskodnék, a' lesből egy Török rohana elő, s magával akará az asszonyt hureczolni; ki midőn veszedelmét látná, felhevült szive s bátorsága élete tisztaságának oltalmára. Küzdésbe szállott a' Törökkel, s mivel ereje bátorságával is meg egyez vala, kitekeré amannak kezéből a' kardot, s ezzel a' Töröknek fejét egy vágással lecsapá. Valamint hajdanában Judith bánt volt Holofernes fejével Betuliánál: ugy ezen hős lelkű magyar asszony is azonnal felkapá a' török fejet, kötényébe takará, s győzedelmén örülve vivé Veszprim várába, hol azt bátor cselekedetének emlékezetes bizonyosságául sok ideig mutogatta.

É L E T - T Ö R T É N E T.

Tóth Mihály.

Azon férjfiaknak — kik az édes honnak másfél századok alatt tartott borús napjaiban, mindenöket koczára téve

valódi honfi lélekkel léptek-fel azon pályára, mellyen a' köznek javaért Magyarhoz illő bátorsággal vihhattak, hol a' dicsőségnek el nem fonnyadható babérját nyerve a' hazai év-könyvekben magokat, tettöket, és nevöket megörökítették — egyike volt Tóth Mihály a' mohácsi gyász-nap előtt már fő-birája Szegednek. Ő — minekutána a' győzedelmes Szoliman e' környékre is kiterjesztvén árként rohanó erejét, ezen a' hon kezdetével egykorú várost is elfoglalta, megsarczolta, sőt az itt állott számos templomokat, és szerzetes házakat szét-rontatván azokból most is álló várunknak egy részét a' tájék lakosainak rettenetes terheltetésökkel építtette volna — vérző szívvél nézván a' kormányá alatt volt diszes és igen tágos városnak össze rontását, mint magának is a' török névnek engesztelhetlen ellensége, boszú-állást hordva fájdalmas szívében, az őt általánosan szerető lakosoktól búcsút vett, 's olly erős feltétellel helyezé lakását Debreczenbe, hogy az édes hazának szabaddá tételén a' többi lelkes honfiakkal ő is összevetett vállakkal munkálódva, hajdan az ellenségnek e' kedves honból leendő kiűzöttetése örömeiben részesekedve, gyönyörködve, és hálát rebegve a' szabadítónak szent zsámolyához élte alkonyán mint szabad léphessen sirjába a' szabad házában. Nem sok időt töltött Debreczenben; mert 1551-ik esztendőben, midőn Isabella királyné Ferdinandnak Erdélyt által adta, 's a' Ferdinand részére által lépett Balassa Menyhárt annak kíséretéből vissza térvén Gyuláról Lippa alá szállott, Martinuzzi Györggyel, Nádasdy Tamással, 's több nagy emberekkel ő is öszvekapcsolván erejét — az ostrom terheiben elszántan osztozkodva — hazafiségének, 's vitézségének azon édes gyümölcsét tapasztalá, hogy előbb a' város, majd a' vár is Ferdinand kezére került. De midőn látta, hogy Martinuzzi a' meggyőzetett Uliman basát minden vagyonaival, és jószágaival együtt szabadon bocsátotta, Balassa Menyhárttal 's a' többi nagyokkal együtt azon tett ellen zugolódva boszorkodni kezdett, és azzal 's Horváth Ferenczcel össze beszélvén a' Nándor Fehérvár felé sietőnek utána eredtek ugyan, de a' nagyobb erővel bíró Ulimannak szolgálván a' szerencse, sőt Balassának lába is az öszve csapásban keresztül lövettetvén minden zsákmány nélkül kellett nekik a' nagy táborhoz vissza térni. — (Folyt. köv.)

J E L E S M O N D Á S.

Szeretet. Szülők áldása.

— — Szeretni legszebb érzemény,
 E' kéjre gyakran felreszketek;
 De jó szülők áldásain kívül
 Szívünk zajára béke nem mosolyg.
 Keljen szelid nap, hol virág tenyészhet,
 Gyöngyeljen harmat, és Zephyr lebegjen!
 De ott, hol a' nap lángban forr alá,
 Kiszárad a' viz, 's vad szelek zuhognak
 Aszott mezőben dulva mérgesen.

S z e m e r e.

É l e t - s z a b á l y o k. Ki távul magától keresi a' boldogságot,
 fel nem találja azt: de ki az életnek legapróbb örömeit is meg-
 tanulta használni, célját elérte.

Örömindk olyanok, mint nyári eső után a' szivárvány: a' fel-
 hők eloszlanak, 's pompája szétenyész. K ú t h y Lajos.

A p h o r i s m á k V á c z r ó l. Létünk erény nélkül hasonló a'
 bodor füsthez, melly csak addig szemlélhető, mig a' kiszabott
 légkörön felül nem emelkedik.

Az igaz barátság földi létünknek jótevő napfénye, melly egünk-
 ről a' szenvedélyek komor fellegeit üzi-el. B a.

K Ö L T É S Z E T.

V a l ó.

Egy szép tavasznapi csendes alkonyában

Szült engemet az égnak öbölre

'S a' rózsaszellő aether-illetéssel

Szeliden ringatott a' földre le.

Szép ébredésem álmán elmerülten

Uj létnek uj sejtése száll belém:

És im — a' gyermek első képzetének

Vidám tündér-alakja lejt felém.

Öröm-reszketve terjesztém utána

Ölelni őt sovárgva kezemet,

'S az első vágyás első szenvedélye

Alatt feszülni érzém keblemet!

Csalóka lepkeként suhan előlem

'S vágyásom is utána röppene;

De messze-messze tűnik kék homályba

Varázs-reményim csalfa édene!

'S midőn keresve őt a' hűs pataknak

Bolyongék bíborlepte partjain,

Igérve ujra ő lebeg előmbe

'S uj hévre gyulnak ifju vágyaim!

„Ki vagy, ki vagy? — kérd esdve halk fohászmom —

Ki vagy te bájos égi tünemény?”

„Ott ott — viszonz — a' kéklő láthatáron
 Lakom; nevem: nem álom, nem remény!
 Való vagyok, örök jelen valója
 'S annak, ki érttem bizva harczra kél,
 Ott jut derűre földi bús homálya,
 Ott én vagyok a' tetti pályabér!“
 És elhagyám kis berkem szent magányát
 Szemem a' messze távozóra néz:
 Lángérzetem sohajtva leng utána,
 'S a' létbe szállok értte vivni kész.
 És láng-kebellem szerte tébolyogván
 Fáradva lábam itt 's ott meg-meg áll.
 Lesengve nézek majd a' láthatárra,
 De nem mutatkozik az ideál!
 'S midőn egy kis patakcsa folyamánál
 Pihenni dülök a' hűs tölgy megé,
 Bájolva int a' völgynek rejtekéből
 Egy szép csalódás érzetím felé.
 És philoméla édes olvadása
 Zeng egy virányos kert magányain,
 Száz Oread dalolva lejt körüllem
 Lehelve kénynt a' berkek árnyain.
 „Jer utas! itt virul a' béke völgye,
 'S ezer kény balzsam-ajkkal integet;
 Pihenni jer, a' vidámság ülében
 Itt érzetednek Erosz int eget!“
 'S a' nap ragyogta lég arany ködéből
 Egy ismert hang szeliden intve kér:
 „Haladj kaland! — Lemondás érdemének
 A' kék tetőn virít a' pálya-bér!“
 'S a' völgy lakóji majd mosolygóbb arczezal
 Felém lövellik kényők nyilait,
 És philoméla édesb olvadással
 Hallatja lágy szerelmi dalait.
 (Végzet következik.)

K Ü L Ö N F É L E.

Simmeringi lófuttatás. Bécs mellett az idei utósó lóversenyzés majus 6-án dél előtti II órakor kezdeték, 's öt futásra terjedett. Az I-ső dijt (az ifiabb magyar király ő felsége által kegyelmesen ajándékoztatott 150 aranyat érő arany billikom — minden belföldi lóra) nyeré Festetics Mikl. gr. 3 eszt. pejkanczája (Splinter Bar faja) Liechtenstein Al. hg Sarah-ja (2), Hunyady J. gr. Gildroy-ja (3), Esterházy Mih. gr. Cedric-je (4), Károlyi Gy. gr. pejménje (Lionel Lincoln faja) ellen. Nádasdy Tam. gr. Iova (Fair Duchess) megindult ugyan, de a' pályán vissza maradt, és az említett gr. Iovai mai nap egyik versenyben se futottak többé. Vissza vonatott Erdődy Cajetan gr. Yerthája is. Bár előre jelen-

tettek, de a' pályára ki sem állottak: Hunyady J. gr. Marianne-ja, Károlyi Gy. gr. pejkanczája (Lionel Lincoln faja), Széchenyi Ist. gr. Ronda-ja, Harrach gr. My Lady, és Liechtenstein Ed. hg. Cate-ja. Valamint hogy minden tekintetben becses volt ezen futtatásnak dija: ugy maga a' futás is nem csak a' nézőkre hanem reánk Magyarokra nézve kétszeres érdekű lön. Mert ez volt az első arany billikom, melly a' fels. uralkodó háztól és pedig koronás királyunktól adatott, 's ugyan annak birtokosa nem csak hogy magyar gróf lett, hanem birtokába azt Somogyból eredett egy 14 esztendő s bogáti ifioncz juttatá, ki az említett győző lovon ülve ügyes angoly vágýtársain diadalmaskodék. Gazdája őt, mint mondatott, szükségből ülteté lóra azon meghagyással, hogy mind addig hajtson, mig lova meg áll: 's ő már a' meginduláskor sebesen eresztvén paripáját a' 2000 bécsi ölnyi pályát csakugyan győztesen meg is futá. Felséges ifiabb királyunk őt nem csak kegyelmesen magához hivatni, hanem 50 pengő forinttal is megajándékozni méltóztatott azon kegyes kifejezéssel, hogy: a' magyar királynak első jutalmi díjját magyar küzdőnek való illő elnyerni. 'S midőn ezen fejedelmi kitüntetésben részesült volna, még az angoly követőtől is ajándékot nyert, ki hátramaradt földjeit, a' magyar fizkónak angoly vágýtársait megdorgálta, hogy ama királyi szépjutalmi díjt magoknak kivívni képtelenek voltak. — A' 2-dik díjért (pályabiztosság disz-ostora, minden lóra) csak maga járta-el a' pályát Liechtenstein Wen. hg. Rosaline-ja, minthogy Nádasdy Tam. gr. Yerthája vissza vonatott. — 3-dik díjt (100 arany értékű ezüst kargertyatartó; minden nem angoly lóra) nyeré Hunyady J. gr. Marianne-ja Harrach Ferencz gr. My-Lady-je (2), Liechtenstein W. hg. Fitz Orville-je (3), és Sangusko László hg. Wachhab-ja (4) ellen. — 4-dik díjért (20 arany mindenik; elegy-verseny 3 évű lovakra) Széchenyi Istv. gr. Ronda-ja maga járta-el a' pályát, minthogy Nádasdy Tam. gr. Caroline-ja vissza vonatott, és Harrach F. gr. Fay-je ki nem állott Liechtenstein Ferencz és Alajos hercegek, Esterházy M. Hunyady Józ. Batthyány Kazmér, és Károlyi György grófok bánatot fizettek. — 5-dik díjt (arany emlékpénz és 32 arany) nyeré Esterházy Mih. gr. Victorine-ja Festetics M. gr. Esmeralda-ja ellen. Nádasdy Tam. gr. Child Haroldja vissza vonatott. — A' kihirdetett 6-ik futás (elegy-verseny belföldi kanczáknak 3 évű fajaira; 15 arany) egészen elmaradt; különben Nádasdy T. gr. Lady Rovenna-ja egyedül járta volna el a' pályát, minthogy Pálffy Ant. és Liechtenstein Al. hercegek, Hunyady J. és Ferencz, Károlyi Gy. grófok bánatot fizettek. — Az idő kedvező, sőt igen is meleg vala. Főfő uraságok közül jelen volt: az ifiabb magyar király ő felsége, Ferencz és Lajos fens. főhercegek, Lukkai és Vasa kir. hgek. Egyéb uraságok nagy számmal, a' köz népből kevesebben.

Szórejtvény.

- 1) Olyan mint az élet,
A' melly semmivé lett,
Ha halál-szél rá fuvalt;
Ennek is fényére
Mint a' dúzs éltére
Esztelen gyermek rivalt.
Két elsőjét követő hárma
Elüzi 's két végsője már ma
Bár hogy magyaráztatik,
Méltó becsben tartatik.

Szoboszlai Tóth Kár.

- 2) Két tagból áll az egész szó
Városa ez hazánknek
A' végső felvidítőja
Sok búgondnak, bánatnak,
Ha kiveszed közép egyét,
Hegynek neve Nyitrában,
Ismeretes még apáink
Almos 's Arpád korában.
Spellet... Boldog.
Somogyból.

Előbbi rejtvény: 1) Az öreg ur leánya a' kereskedő felesége volt, és így csak hárman voltak a' vendégek. — 2) Ha az asszonynak magnes lesz a' szíve.

Szerkezi Róthkrepf Gábor, halpiarcz 86. szám.

Nyomt. Trattner-Károlyi, uri utza 612.